

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון עד שנה ב' שביעי של פסח חודש ניסן שנת ה' תשפ"ב לפ"ק

יבמות למ. - מד :

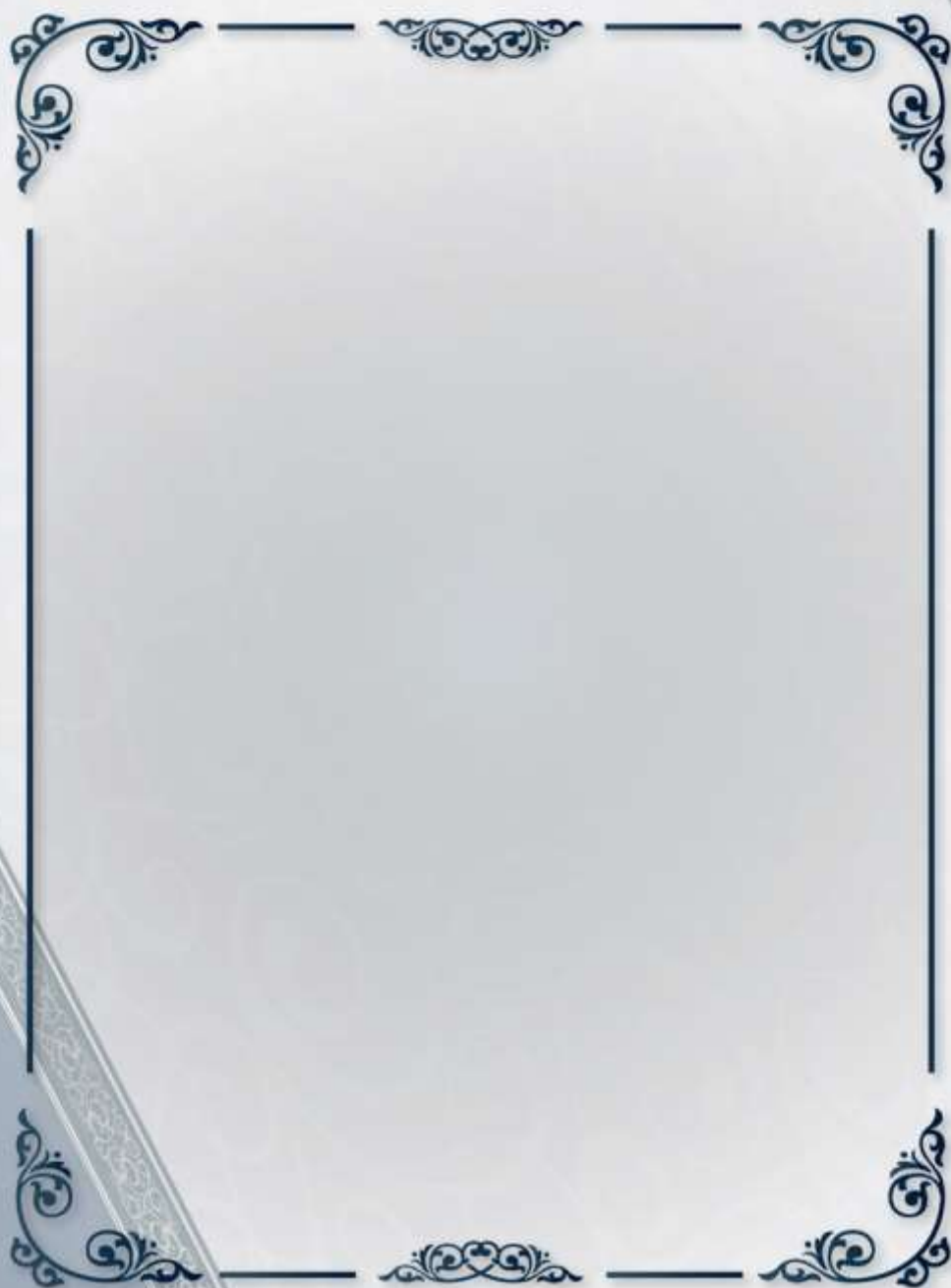
**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• מה להקשו בגמ' מהא דמתה היבמה דא"כ אין הנכסים יולאים ונכנסים מרשות הבעל ליורשי היבמה, מה הקושיא כלל, דמי הכריחם לומר דמיירי שהיבמה מתה קודם לבעל דממילא לכך אין הנכסים יולאים מרשות הבעל, הרי בפשיטות נראה דמיירי שהיבמה מתה אחר בעלה, דהרי בשומרת יבם איירי, והיינו ביבמה אחר מיתת הבעל, וממילא לכך הנכסים יולאים ונכנסים? (הערה קס"ט)

• לפי מה שאמרו כאן בגמ' דיבמה יבא עליה בא לומר דבעינן דווקא לייבם ולא לחלוץ, והחליצה רק בדיעבד הוא, יקשה מהגמ' לעיל (יח.), דשם מוכרחים לומר דשני אלו ייבום וחליצה שווים ולכך למ"ד אין זיקה חיישינן בב' יבמות אחיות שלא לייבם אחת דלמא תתבטל מכוות יבמין מן השניה, ואיך אמרו כאן דלכתחילה רק ייבום יש לעשות? (הערה קע"ב)

• מה שאמר ר' יהודה דגם אם אח אחד מייבם אם יש אב הנכסים של האב, קשה מהגמ' לעיל (כד.) דאמרו דהקמת שם לאחיו בנחלה איירי, דאם הנכסים יורש האב במאי מקיים המייבם הנחלה על שם אחיו? (הערה קע"ד)

• הקשו בגמ' תינח אלמנה ללא תחלוץ ללא ליפסלה לכהונה אבל גרושה מאי איכא למימר, הרי ממילא כבר פסולה היא, ובאמת קשה למה לא תירצו דהחשש היא שעכשיו שתחלוץ ותברר

אח"כ שבטעות חלכה יבואו להתירה לכהונה, דישכחו שהיה לה עוד איסור מחמת שהיא גם גרושה? (הערה ק"פ)

- מה שאמרו דתמתין חודש ותנשא ואם נתעברה לשבעה ודאי דשל בתרא הוא, קשה להרי אפטר שנתעברה מן הראשון חודש לפני מיתתו, וממילא עכשיו אפטר שילדה בן תשעה לראשון, ומניין לגמ' דודאי של ברא הוא? (הערה קפ"ג)
- מה שאמרו במשנה דכשיש כשרה ופסולה לכהונה אם מייבם מייבם לכשרה, קשה למה לא ייבם לפסולה, הרי ודאי לא מייירי בכהן דא"כ אחיו שמת איך נשא אותה, וא"כ אדרבא היה לו לייבם דווקא את הפסולה, וזה משום שיש כאלו שהיא אסורה אליהם ויקשה לה יותר לינשא לשוק מן הכשרה? (הערה קפ"ט)
- קשה בכל ב' יבמות איך נוכל לייבם אחת מהם, דהרי אם מייבם לאחת השניה יולאת לשוק בלא חליצה ואסורה בייבום, וא"כ למפרע נשאר עליו איסור אשת אח לינשא לה, וא"כ רתה שייבם עכשיו הרי היא רת ערוה ואסורה בייבום וחליצה? (הערה קל"א)

דף לט ע"א

קפט. בגמ' ואע"ג דקשיא מתה אדמיפלגי בגופה ולאחר מיתה לפלגו בחייה ולפירות ותו לא מידי. היינו דאפי' דקשה מהא דמיירי במתה, דא"כ אין הנכסים יוצאין ונכנסים, דהרי נשאר ברשות הבעל דהרי מתה לפניו, מ"מ יש ראייה לאביי דהאופן שמיירינן כאן הוא כנפלו לה נכסים כשהיא תחת בעלה. רק דצריך ביאור מה ההכרח לומר דמיירי שמתה אשתו לפניו ולכך להקשות מהא דמתה, הרי אפשר דמיירי שהיא מתה כשכבר היתה יבמה, וממילא לא יקשה מידי, וכך גם נראה בפשיטות דבאופן זה מיירי, דהרי מיירינן כאן משומרת יבם שמתה דהיינו אחר בעלה, וצ"ע.

קע. בגמ' תנן לא רצה מחזירין על כל האחים מאי לאו לא רצה לייבם אלא לחלוץ וקתני מהלכין אצל האחין. צריך ביאור מה ההו"א לומר דמאי

לא רצה הגדול לייבם אבל לחלוץ רצה, והרי ממה שאח"כ כשחזרו אליו כפו אותו ואמרו לו או חלוץ או ייבם, משמע דבתחילה גם לחלוץ לא רצה, דאל"כ למאי צריך לכפותו על זה הרי מתחילה הסכים לחלוץ, וצ"ע.

דף לט ע"ב

קעא. בגמ' ואף רב יהודה סבר אין כופין מדאתקין רב יהודה בגיטא דחליצה וכו' ואמרי ליה אי צבית לייבם ייבם ואי לא וכו'. צריך ביאור דאם רב יהודה סבר כרב דלכתחילה עדיף לחלוץ רק דאין כופין במקום שרוצה לייבם, א"כ למה אמר לו קודם האפשרות של יבום אי צבית לייבם, ורק אח"כ אמר לו ואי לא איטלע לה רגליך וכו', והרי רב אמר איפכא דאמר או חולץ או ייבם, וצ"ע.

קעב. בגמ' רצה אינו כונסה הא אגידה ביה בכדי תיפוק אלא אימא רצה כונסה רצה חולץ לה ת"ל יבמה יבא עליה מצוה.

היינו דבאמת צריך דווקא לייבם וזהו מצוותו ולכתחילה לא יחלוץ. ולפי זה קשה דהא מצינו כמה פעמים שחליצה וייבום שווים, ויש בידו לקיים המצוה או בייבום או בחליצה, ולכך גם באופנים שא"א לחלוץ יש קיום המצוה בחליצה, ואילו כאן מצינו שדווקא יש לייבם ואין החליצה מעיקר הדין, ורק אם מאיזה שהוא סיבה לא ייבם, חייב לחלוץ לה להתירה לשוק, ועל זה כבר דנינו לעיל (יה.) אם החליצה הוא אפשרות של קיום המצוה וחד מצוה נינהו, או שחליצה הוא רק פתרון למצב שאין בידו לקיים מצוות ייבום, וממילא שני מצוות שונים הם, ושם מוכרחים לומר דחד מצוה נינהו, דאל"כ יקשה מה דאסרו למ"ד אין זיקה לייבם אחת מב' אחיות ומשום חשש שהשניה תכתבטל ממצות יבמין לגמרי, וזה באופן שימות האח השני, ולכך עבדינן שם חליצה בשניהם, דאם ב' מצוות הם ולכתחילה דווקא ייבום בעינן לעשות, למה נכתב שניהם מן

הייבום שהוא עיקר המצוה מחשש רחוק שתכתבטל השניה גם מחליצה, הרי עכשיו ביטלת שניהם בידיים מעיקר המצוה דחשוב יותר, ולכך אמרנו שם דחד מצוה נינהו ואפשר לקיימה בב' אופנים וכוזו ניהא, אבל כאן דמשמע דב' מצוות שונים הם ולכתחילה יש לעשות דווקא ייבום יקשה הגמ' שם, וצ"ע.

דף מ ע"א

קעג. בגמ' אלא לרב יצחק בר אבדימי דאמר אבא שאול היא הכא מאי תרי גווני איבא. היינו דהיות ולאבא שאול דווקא לשם מצוה בעינן, ואסור באופן אחר לישא היבמה, א"כ כך הוא גם לגבי אכילה דרק לשם מצוה ובאופן שבעינן בשביל המצוה הוא דאוכלה, וממילא א"כ איזה תרי גווני שייכי כאן דע"ז נאמר מצות תאכל במקום קדוש למצוה, הרי רק כדבעינן בשביל המצוה מותר לו לאוכלה ומה בא הפסוק למעט. אבל לכאורה קשה דהרי אפשר לתרץ גם לפי

רב יצחק וכאבא שאול ולחלק בין אוכלה במקום קדוש לאוכלה שלא במקום קדוש, דהו"א שבשביל קיום המצוה די שיהא אוכלה גם במקום חול, ולכך קמ"ל דבעינן לאוכלה דווקא במקום קדוש ולמצוה, ולמה לא תירצו כן בגמ', וצ"ע.

קעד. במשנה הכונס את יבמתו זכה בנכסים של אחיו ר' יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב נכסים של אב. היינו דלר' יהודה בכל אופן האב קודם לירש נכסיו של בנו אפי' קודם לבנו המייבם את אשת המת. לכאורה קשה על דברי ר' יהודה אלו מהגמ' לעיל (כד.) דאמרו שם דהקמת שם לאחיו היינו בנחלה ולא בשם ממש, וזה נלמד מגז"ש מעל שם אחיהם יקראו בנחלתם, דכשם ששם מיירי בנחלה כך כאן בהקמת שם על אחיו מיירי בנחלה, וא"כ איך אמר ר' יהודה דהנכסים יירש האב, הרי כל הייבום של המייבם הוא כדי שיקרא על שם אחיו בנחלה, ואם הוא אינו יורש נכסי אחיו במה עשה כלל ייבום,

הרי עיקר המצוה הוא להקים לאחיו שם בנחלתו. ודוחק לומר דבשאר נכסים איירי כאן, ובאמת הנחלה עצמו יירש המייבם, וצ"ע בזה.

קעה. בגמ' סד"א חליצה במקום ייבום קיימא ונשקול כולהו נכסי קמ"ל. צריך ביאור מה ההו"א כלל שיירש החולץ את נכסי אחיו, והרי הוא זה שלא רצה להקים שם לאחיו, ועל מה יגיעו מתנה על זה, וכי מי שאינו רוצה בטובת אחיו המת יגיעו לו נכסיו. ואולי יש לומר דאפי' שלא עשה המצוה כדבעי להקים שם לאחיו, מ"מ כיון דהוא זה שביישוהו לחלוץ לאשת אחיו המת, שירקה בפניו כנגד כל באי עירו, ולכך כן ניתן לו נכסי אחיו המת, וזה קמ"ל דאם כל מה שביישוהו עדיין בשביל כך אין צריך ליתן לו מתנה גדולה זו, ויתחלק עם שאר אחיו בשוה. רק שלפי מה שביארנו עכשיו יקשה למה הו"א לקמן שנקנסיה בשביל כך שלא יקבל כלל מנכסי אחיו, וכי בשביל שהוא זה שביישוהו על

דף מא ע"א

קעז. במשנה מת יבם יוציא את

אשתו בגט ואשת אחיו

בחליצה. היינו דאסור לו לישא

את אשתו דהרי היא אחות

זקוקתו, וגם אחר שיחלוץ לאשת

אחיו אסורה אשתו עליו, דהרי

היא אחות חלוצתו, ומצד שני

גם לייבם את אשת אחיו אסור

לו דהרי היא אחות גרושתו,

ולכך יוציא את שניהם זו בגט

וזו בחליצה. אבל צריך ביאור

למה צריך להוציא את אשתו

בגט קודם לחליצת אשת אחיו,

ולמה לא יעשה איפכא שיוציא

את אשת אחיו בחליצה ואח"כ

את אשתו בגט. ואולי באמת

אין נפק"מ מה יעשה קודם למה

אלא רק אמר שצריך לעשות

שניהם, וצ"ע בזה.

קעת. בגמ' הדר אמר אין והתניא ר'

אלעזר אומר מתה יבמתו מותר

באשתו מתה אשתו אותה

יבמה חולצת ולא מתייבמת.

היינו שמשמע מדברי ר"א שגם

באופן שהיתה יבמתו מותרת

בשעת נפילה, מ"מ סבר שאם

החליצה ולא נמלו שאר אחיו

בושה זו יהא חלקו פחות מהם.

ואולי מיירי בשהאח הגדול הוא

החלוץ ושאר אחיו היו מוכנים

לייבם, וכמ"ד דחליצת גדול

עדיפא מייבום של קטן, ולכך

הו"א דליקנסיה ושלא יקבל

כשאר אחיו, וזה קמ"ל דעל

שביישותו בחליצה זכאי הוא גם

לקבל משהו בנכסי אחיו.

דף מ ע"ב

קעז. בגמ' בערוה דאורייתא גזרו

בהו רבנן שניות בחלוצה לא

גזרו רבנן שניות או דלמא לא

שנא. היינו דחלוצה היא רק

ערוה דרבנן ולכך יש צד לומר

דלא גזרו בהו שניות. אבל

באמת קשה דאם היא דרבנן

מה הצד כלל לומר דלא שנא

ושיגזרו בה שניות, והרי גזירה

זו הויא גזירה לגזירה, ולמה

נגזור כן כלל. ואולי בעריות

דחמירי הו"א דהחמירו רבנן

וגזרו אפי' גזירה לגזירה, וצ"ע

בזה.

היתה שעה אחת אסורה עליו נאסרה עולמית. אבל באמת קשה דמניין לגמ' דמיירי שם אפי' באופן שקידש את אחותה אחר נפילתה לייבום, וממילא לכך יהא ראייה דגם בהיתה מותרת בשעת נפילה אסורה עליו עולמית משום השעה שנאסרה עליו, הרי אפשר דמיירי כאן רק באופן שקידש את אחותה קודם לנפילת היבמה לייבום, ולכך אסורה עליו עולמית דגם בשעת נפילתה לא חזיא. וצריך לומר דממה שלא חילק ר"א בדבריו בין שני האופנים, משמע דבשני האופנים סבר דנאסרה עליו עולמית. ועוד נראה לי לתרץ דבאמת מן ההכרח לומר דמיירי כאן בנשא אחות יבמתו אחר שנפלה לייבום, וכמו שכתב בתוד"ה יוציא, דמיירי כאן בפשע, והיינו שנשא אחות יבמתו אחר נפילתה לייבום, אבל אי מיירי שנשא אותה קודם נפילת יבמתו לייבום מאי פשיעה איכא הכא, ועי"ש.

קעט. במשנה ר' יהודה אומר הנשואות יתארסו והארוסות ינשאו חוץ מן הארוסות שביהודה מפני שלבו גם בה. בפשיטות נראה דעל הארוסות שביהודה אומר ר' יהודה שיהא דינם כנשואות מחשש שנבעלו, וממילא רק יתארסו ולא ינשאו. אבל באמת נראה דאם ביהודה מיירי יהיו ארוסות אלו צריכות ליאסר אפי' להתארס, דהרי יש חשש שעכשיו יבואו לבעול אותם באירוסם זה, ובאמת אסורות בבעילה עד ג' חודשים, וצ"ע בזה אם באמת חיישינן לב' בעילות, לומר שנבעלו גם באירוסם הקודם וגם באירוסם זה.

דף מא ע"ב

קפ. בגמ' תינה אלמנה גרושה מאי איכא למימר. היינו דבאלמנה ניהא דיבואו לאוסרה לחינם מן הכהונה, אבל בגרושה שממילא כבר אסורה לכהונה מאי איכא למימר. ונראה לי לתרץ דאדרבא בגרושה יש לנו לחוש לצד השני, שאחר שתעשה

חליצה ויתברר שבטעות עשתה החליצה, יבואו כולם ויאמרו דבאמת חליצת טעות עשתה ומכוח זה להתירה לכהונה, וישכחו לגמרי דבאמת איסור אחרנא יש לה לכהונה, וזה משום שקודם לכן נתגרשה, וממילא החשש כאן הוא חמור יותר שיש הו"א שיבואו להתיר גרושה לכהונה, ובאמת צ"ע למה לא אמרו כן בגמ'.

קפא. בגמ' הבא אם יבוא אליהו ויאמר דהא לא איעברה מי משנה ביה ויבמינן לה הא קטנה לאו בת איעבורי היא ואפ"ה צריכה להמתין ג' חדשים. היינו דהיות ומצינו דגזרו גם בקטנה אטו גדולה שלא תחלוץ עד ג' חדשים, ושם א"א לומר שיועיל לנו מה שיאמר אליהו דלא איעברה, דהרי פשיטא היא שלא איעברה, דאינה בת עיבור היא, ולכך מוכרחים אנו לומר דלא בידיעה אם מעוברת היא או לאו תליא מילתא, ואלא אינו בת ייבום כלל עד ג' חדשים, ולכך אינה יכולה לחלוץ כל זמן

שאינה בת ייבום דכל שאינו עולה וכו'. אבל קשה דהרי כל מה שנאסרה קטנה עד ג' חדשים הרי זה אטו גדולה, דלא פלוג ביניהם ושלא יבואו לטעות, ובגדולה מה דאסרו הרי זה כן משום חשש מעוברת, ובגדולה באמת אם היה אליהו בא ואומר היינו מייבמים, וא"כ מאי שנא מהא דרב חננא דכן חולצת אפי' שאינה בת ייבום עכשיו, הרי כך כאן יש לה לחלוץ אפי' שאינה בת ייבום עכשיו, דהרי יש אפשרות שיבוא אליהו ויתירה לייבום, וצ"ע.

דף מב ע"א

קפב. בגמ' אמר רבא ק"ו איסור ברת התרת איסור לאו לא כ"ש. היינו דאם ליבם שהיא היה בכרת עליה באשת אח התרת אחר ג' חדשים ממיתת הבעל, דהרי לו ודאי אין להמתין ג' חדשים אחר חליצתו, דהוא זה שעושה הייבום או החליצה, כ"ש בלהתירה לשוק שהיא

ההכרח דאם מן הראשון הוא דבן שמונה הוא ואינו יכול להתקיים, והרי אפשר שנתעברה מן הראשון חודש קודם שמת, וממילא כשנולד עכשיו מיירי בתשעה מן הראשון, ומניין לנו דבשבעה מן האחרון מיירי, וצ"ע.

דף מב ע"ב

קפד. בגמ' אמר אבבי אשה בושה לבא לבית דין והורגת את בנה. לכאורה קשה דאיך שייך לומר דבשביל הבושה תגרום להריגת בנה, וגם מה הבושה הגדולה לבא לבית דין. והביאור הוא דהיות וכשתבא לבית דין יתברר לכולם דבן זה מן הראשון הוא יראה הדבר כאילו עברה על איסור ערוה ובנה ממזר הוא, ולכך מרוב בושתה לא תעיז לבא לבית דין ויגרם ע"י כך שימות בנה.

דף מג ע"א

קפה. בגמ' מסרק של פשתן שניטלו שיניו ונשתיירו בו שתיים

באיסור לאו שיש להתירה אחר ג' חדשים ממיתת הבעל, ולכך אין צריך להמתין עד ג' חדשים משעת החליצה, ומיד אחר ג' חדשים מן מיתת הבעל מותרת גם לשוק. רק דצריך ביאור מה כלל החשש שלכך יהא הו"א שתמתין ג' חדשים אחר החליצה, והרי אין כאן שום חשש יחוד ועיבור שלה, דהרי אחר חליצה איירי, וא"כ למה יהא הו"א להמתין עוד אחר הג' חדשים ממיתת הבעל, ובשלמא בגט דתמתין אחר נתינה ואפי' דמשעת כתיבה היא כבר אסורה להתייחד עמו, מ"מ חיישינן שאעפ"כ התייחד עמה באיסור, אבל כאן אין שום חשש, ומה הקושיא משם כלל, וצ"ע.

קפג. בגמ' אלא תמתין חודש אחד ותנשא ואי לשבעה ילדה האי בר שבעה לכתרא הוא ואי לתמניא ילדה האי בר תשעה לקמא הוא. היינו דבילדה לשבעה אם מן הראשון הוא, עולה דהוא בשמיני שלו ואינו יכול להתקיים. אבל קשה דמה

טמאות וכו' נשתיירו בו ג' במקום אחד טמא. צריך ביאור דאחר שכבר אמרנו דבנשתיירו בו שתיים טמאות, וזה משום שחם עדיין חזו למילתיה, א"כ כ"ש שבנשתיירו בו ג' במקום דטמא, ומה החידוש בזה ולמאי חזרו ואמרו דוגמא זו. והביאור הוא דבצמר כיון ששינוי דקות יותר הו"א דאפי' בג' לא חזו למילתיה, ולכך טהורות, וזה קמ"ל דבג' עדיין חזו למילתיה, ובאמת אפי' דבר זה אינו ברור לגמרי דחזו למילתיה, דמיד אח"כ אמרו דאם אחת מהן הוא החיצונה אין זה חזו למילתיה ולכך טהורות.

דף מג ע"ב

קפז. בגמ' אמר רבא תריין ואימא הכי ר' יוסי אומר וכו' ונשואות לא יתארסו עד שיהא להן שלשה חדשים. צריך ביאור דאיך בא רבא וגורם בכרייתא כפי שירצה ולקיים מה שאמרו דאיכא ביניהו נשואה ליארס, דמי בכל מקום שנקשה קושיא

נגרום בכרייתא כרצונינו לתרין, דמנין לו באמת לגרום כאן הכי, וצ"ע.

קפז. בגמ' ואלמנה מן האירוסין מי אית לה איבול וכו' אלא תנאי הוא דתניא וכו'. היינו כדביאר רש"י דחוזרת הגמ' עכשיו מהא דאמרו דבארוסה אירי, דבאמת בארוסה אין דין איבול וכדתני ר' חייא, ואלא מה שהקשו לעיל דבדיני ט' באב מצינו דבמקום שאסור לכבס דמותר ליארס, ומינה הביאו ק"ו דכאן שמותר לכבס כ"ש שיהא מותר ליארס, מכך לא קשה מידי, דבאמת הדין שם לגבי ט' באב מח' תנאים הוא, ויש שם מ"ד הסובר דבאמת אסור ליארס, וממילא לפי שיטתו אין ק"ו להתיר כאן אירוסין וכמותו סבר ר' יוסי, וממילא כאן מיירי בנשואה ואסורה ליארס.

קפח. בגמ' מתקופה לה רב אשי ממאי דליארס ליארס ממש דלמא למיעבד סעודת אירוסין הוא דאסור וכו' אי הכי מלישא לישא נמי וכו'. היינו דאחר

שהקשה רב אשי דלמא בסעודה איירי ולא באירוסין ממש, הקשו בגמ' מה תאמר בנישואין, וכי שם גם תאמר דבנישואין בסעודה הוא דאסור ומשא"כ בלא סעודה יהא מותר לינשא, והרי זה ודאי אינו נכון דלא מצינו מי שיתיר בשבוע של ט' באב גם נישואין, וע"ז תירצה הגמ' דבאמת חילוק יש בין אירוסין לנישואין, ובלישא שאמרו ודאי בנישואין ממש איירי ולא רק בסעודה, וזה משום שבנישואין יש בה עצמה שמחה ולכך אסור, אבל באירוסין בה עצמה ליכא שמחה ולכך רק בסעודה אסרו, וממילא הדרא קושיית רב אשי לדוכתא דמניין לגמ' דיש מ"ד שאסר ליארם ממש בדיני ט' באב לומר דר' יוסי סובר כמותו. אבל קשה דאיך אפשר לומר דליארם ולישא כל אחד בדיון אחר נלמד, דזה רק בסעודה נאסר וזה אפי' בלא סעודה יהא אסור, והרי שניהם יחד נמנו ולכאורה בשניהם מיירי באותו אופן. ונראה דסבר רב אשי

דהיות ובאירוסין עצמו אין שמחה, ממילא ודאי כשאמרו ליארם הכוונה בסעודה, דכלא הסעודה אין כזה איסור לעניין אבילות, ומשא"כ בנישואין שיש בה עצמה שמחה יש לומר דמיירינן מנישואין עצמה ואפי' בלא סעודה, וכל אחד לגבי דין אבילות במה ששייך בו מיירי.

דף מד ע"א

קפט. במשנה אם היה חולץ חולץ לפסולה ואם היה מייבם מייבם לכשרה. היינו דבחליצה זו פוסל את החלוצה לכהונה, ולכך אמרו לו שיחלוץ לפסולה ולא יפסול לחינם את הכשרה לכהונה. אבל מה שאמרו דאם מייבם מייבם לכשרה צריך ביאור למה עדיף לייבם את הכשרה דווקא, ואדרבא היה לו לייבם דווקא את הפסולה כיון דלכהונה היא אסורה ולא תוכל לינשא לכהנים, ומשא"כ הכשרה כיון שממילא תהא מותרת לכל העולם אינה צריכה כ"כ ייבום זה, וא"כ ודא שאין לו להעדיף ולייבם דווקא את הכשרה. ואין

ומר דמיירי כאן שהיבם כהן ולכך אמור לינשא לפסולה, ולכן אמרו דייבם את הכשרה, דהרי א"א לומר דמיירי בכהן, דא"כ איך נשא אחיו המת את הפסולה לכהונה, והרי גם הוא כהן כאחיו, אלא ודאי דלא בכהן איירי, וא"כ למה לא ייבם את הפסולה. ואין לומר דבאמת מותר לייבם גם את הפסולה, ורק להוציא מן הרישא דחולץ רק לפסולה, לכך אמר דבייבום יכול לייבם גם את הכשרה. דהרי לפי דברינו קודם יש לו להעדיף ולייבם דווקא את הפסולה, וודאי אין לנקוט בלשון שנראה שהכשרה עדיפה לייבום, וצ"ע. ובדרך אגב אחר שאמרנו דהו"א שמירי בשהיבם כהן, יש לדון אם יבם כהן מותר לחלוץ לפסולה לכהונה, וכגון באופן שחיו המת נישא לה באיסור, דאפשר שהיות ואסורה עליו בנישואין ממילא נפטר מייבום וחליצה כערוה, ואפי' צרתה תפטור מכך, או דלמא בחליצה מיהא מותרת לו, וצ"ע בזה.

קצ. בגמ' ושבקי ליה והתניא וקראו לו זקני עירו וכו' מלמד שמשויאין לו עצה הוגנת לו וכו'. היינו שאם לא יתאימו לו משיאין לו עצה שלא לייבם, ולמה אמרו כאן הרשות בידו. אבל לכאורה קשה מה הקושיא כאן כלל, וכי מה שאמרו הרשות בידו זה סותר שמשויאין לו עצה הוגנת, הרי גם אם ישיאו לו עצה עדיין הרשות בידו. ועיין בהלכות גדולות (סי' לא) שכתב דבאמת עצה זו שאמרו אין זה לעצה בעלמא, אלא אם אין זו הוגנת לו כופין אותו לחלוץ לה ואין נותנין לו לייבם, וממילא ניהא דאיך אמרו כאן דהרשות בידו והרי אין אלו הוגנות לו, וכדביאר רש"י דאיך יפרנס כולן.

קצא. בגמ' ואימא כי איכא חדא תתקיים מצות ייבום כי איכא תרתי לא תתקיים מצות ייבום א"כ צרת ערוה דאמר רחמנא למה לי. היינו דאם בכשיש ב' יבמות אין מצות חליצה, למאי צריך למעט צרת ערוה מייבום

וחליצה, הרי ממילא מיירי בב' יבמות שבהם לא מתקיים מצות חליצה. לכאורה יש להקשות בכלל על כל דין של צרת ערוה, דאם צרת ערוה אסורה בייבום וחליצה, איך יוכלו לקיים מצות חליצה בכל אופן של ב' יבמות, הרי מיד כשעושה ייבום באחת מהן, נעשית צרתה ערוה לו, דהרי כבר אין לה היתר של ייבום אצלו, דהרי כבר בנה את בית אחיו, וממילא נשארת באיסורה של אשת אח למפרע, וא"כ זו שעכשיו ייבמה הרי היא לו צרת ערוה, ואיך מותרת בייבום כלל. ואין לומר דהאיסור של צרת ערוה באה רק אחר הייבום של האחת, ולכך למפרע מותר לו לייבם הראשונה, דהרי עכשיו מתברר למפרע דהאיסור של אשת אח שהיה קודם לכן על צרתה אין לה היתר, דהיינו שהאיסור אשת אח הוא למפרע וחל קודם לייבום זה, והייבום של עכשיו רק מבררו למפרע, וא"כ בשעת הייבום כבר היה על השניה איסור אשת אח, והרי יבמה זו שמייבם עכשיו הרי

היא לו צרת ערוה ואסורה לו. וצריך לומר בדוחק דאפי' דצרת ערוה היא לו, מ"מ על אופן כזה שהערוה באה לו ע"י הייבום לא נתכוונה תורה לאוסרה עליו, וערוה שאמרו היא דווקא כאשה אל אחותה שאמרה תורה, דהיינו ערוה שבאה לו מסיבה צדדית ולא מן הייבום עצמה. ולפי זה אולי יש לומר דבאמת אם ייבם אחת ובא וייבם את השניה, אפי' שכבר לכאורה לא הותרה זו מאיסור אשת אח שהיה עליה, מ"מ לא יהא בה איסור ערוה עליו שאין זה כערוה שאמרה תורה ואשה אל אחותה דהיא איסור הבא מבחויץ וכנ"ל, ורק משום לא יבנה את בית אחיו דבית אחד הוא בונה משום כך היא אסורה עליו, וצ"ע בזה.

דף מד ע"ב

קצב. בגמ' אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב יוסף וכו' בבא על חיבי בריתות שהוולד פגום. צריך ביאור למה כאן אמרו בגמ' דנוולד פגום, ולא אמרו

למאי הוא פגום כדלעיל דהיינו לכהונה. ואין לומר דבאמת כאן אמרו דפגום הוא לגמרי אפי' לקהל ולא רק לכהונה. דהרי כל זה שהוולד פגום נלמד מק"ו מאלמנה לכ"ג, ושם מיירי לעשותו פגום לכהונה, וגם אמו עצמה מה שמתחללת לכהונה היא מתחללת ולא לקהל, וודאי שלא יהא בנה פגום יותר ממנה עצמה, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא למה לא אמרו דפגום היינו לכהונה, וצ"ע.